

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCËVE DHE EKONOMISË
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E HARMONIZIMIT TË KONTROLLIT
TË BRENDSHËM FINANCIAR PUBLIK
DREJTORIA E HARMONIZIMIT TË AUDITIMIT TË BRENDSHËM

Nr. 24/89 prot.

Tiranë më, 30/12 /2022

URDHËR

Nr. 295, datë 30.12 2022

PËR

**“MIRATIMIN E PROGRAMIT TRAJNIMIT TË VIJUESHËM PROFESIONAL
PËR AUDITUESIT E BRENDSHËM NË SEKTORIN PUBLIK PËR VITIN 2023”**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, nenit 20 të ligjit nr.114, datë 22.10.2015 “Për auditimin e brendshëm në sektorin publik” dhe pikës 4 të nenit 8 të “Rregullores së trajnimit të vijueshëm profesional të audituesve të brendshëm në sektorin publik”, të ndryshuar e miratuar me urdhër nr.3, datë 08.01.2016, me propozim të Drejtorisë së Përgjithshme të Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Financiar Publik,

URDHËROJ:

1. Miratimin e Programit të Trajnimit të Vijueshëm Profesional për audituesit e brendshëm në sektorin publik për vitin 2023, sipas dokumentacionit bashkëlidhur këtij urdhri.
2. Ngarkohet Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm, Komisioni i Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm në sektorin publik dhe Drejtoria e Përgjithshme Ekonomike dhe Shërbimeve Mbështetëse për zbatimin e këtij urdhri.
3. Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

MINISTËR

Delina Ibrahimaj

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË

DREJTORIA E PËRGJITHSHME KONTROLLIT BRENDSHËM FINANCIAR PUBLIK

DREJTORIA E HARMONIZIMIT TË AUDITIMIT TË BRENDSHËM

PROGRAM I TRAJNIMIT TE VIJUESHEM PROFESIONAL

Auditimi i Brendshëm Publik

për vitin 2023

Drejtoria Harmonizimit të Auditimit
të Brendshëm

Dhjetor 2022

I. Zhvillimi profesional i audituesve të brendshëm publikë.

Programet e trajnimit profesional të ofruara nga Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm në MFE si pjesë e rrugës për edukimin profesional të audituesve të brendshëm publikë. Këto kërkesa gjithnjë e në rritje janë hapa vendimtarë në rrugën e karrierës së audituesit të brendshëm, të cilat tregojnë se individit është i pajisur për të performuar me kompetencë në një nivel të caktuar.

Programet e Zhvillimit Profesional janë të bazuara në Kuadrin Ndërkombëtar të Kompetencës për Auditimin e Brendshëm dhe kërkesat për ndjekjen e detyrueshme të trajnimeve dhe kualifikime profesionale

janë të përcatuara në Ligjin nr.114, datë

22.10.2015 “ Për auditimin e Brendshëm në Sektorin Publik”

Trajnimet profesionale janë programe mësimore të bazuara në punë, të cilat zakonisht përbëhen nga dy elementë:

- Një komponent arsimor i trajtimit të temave në klasë, i cili përbëhet nga udhëzime të fokusuara në teknikat, metodat dhe qasjet e auditimit, dhe
- Një komponent përvojë (zbatimi i parimeve të mësuara në vendin e punës) i cili realizohet nëpërmjet punës në grup me raste studimore.

Trajnimi i vijueshëm profesional i audituesve të brendshëm në sektorin publik ka si qëllim që nëpërmjet përditësimit të njohurive në fushën e auditimit të brendshëm, përshtatjes së aftësive të audituesve me standardet ndërkombëtarë dhe praktikatat më të përparuara të punës të sigurojnë ofrimin e një shërbimi auditimi sa më cilësor, si

dhe adresimin e përmirësimeve të nevojshme me anë të komunikimit të rezultateve për çdo angazhim auditimi të kryer në njësinitë publike ku ata zhvillojnë këtë veprimtari.

Programi i Trajnimit promovon shkëmbimin e eksperiencave dhe përditësimin e njohurive lidhur me përcaktimet në bazën ligjore rregullatorë dhe në standardet ndërkombëtarë të auditimit të brendshëm të pranuar në funksion të Objektivit Strategjik :

“Forcimin dhe strukturimin e sistemit të edukimit profesional nëpërmjet: certifikimit të audituesve të brendshëm në sektorin publik si dhe zhvillimit të vazhdueshëm të kapaciteteve audituese për të krijuar dhe mbajtur një gjeneratë të audituesve të brendshëm publikë , të pajisur me njohuri dhe dije për profesionin e auditimit, të aftë dhe profesionale për të përmbushur misionin e auditimit të brendshëm funksional;lisht të pavarur.

II. Programi Trajnimit të Vijuëshëm Profesional për vitin 2022

Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm (DHAB), në funksion të përshtatjes së aftësive të audituesve të brendshëm me standardet ndërkombëtare, praktikat profesionale, përvojat më të mira të fituara, si dhe përditësimit të njohurive e njohjes me zhvillimet e reja në këtë fushë për vitin 2022, ka zhvilluar trajnimin e vijuëshëm profesional të audituesve të brendshëm në sektorin publik sipas moduleve të Programit të trajnimit të miratuar me Urdhër të Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë nr. 248, datë 31.12.2021.

Në përshtatje me objektivat e përcaktuara DHAB, e ka konsideruar trajnimin jo vetëm si detyrim ligjor për audituesit e brendshëm (AB) në detyrë, por edhe si ofrues për njohuri shtesë në fushën e auditimit të brendshëm, me qëllim që shërbimet e sigurisë dhe këshillimit të sigurojnë cilësi të lartë të veprimtarisë audituese në njësinë publike ku ofrohet ky shërbim.

Komisioni i Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm, si faktor në proces, në përmbushje të përgjegjësisë të përcaktuara në germën b), germën ç), të VKM nr.116, datë 17.02.2016 “Për mënyrën e organizimit funksionimit dhe përbërjen e Komisionit të Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm në sektorin publik dhe përcaktimin e tarifave të trajnimit”, lidhur me kualifikimin e audituesve të brendshëm në sektorin publik, pas publikimit të kritereve që duhet të plotësonin kandidatët për trajnerë zhvilloi procedurën e përzgjedhjes, duke vlerësuar materialet e përgatitura dhe aftësitë prezantuese për secilin trajner. Grupi i trajnerëve të përzgjedhur përbëhej nga specialistë të fushave specifike, auditues të brendshëm dhe auditues të jashtëm që kishin eksperiencë si trajnues apo edhe si pedagogë të jashtëm në institucione të arsimit të lartë.

Sipas planifikimit, procesi u zhvillua në periudhën 17.10.2022 - 23.12.2022, që përfshinte **40 orë** trajnimi gjithsej për çdo fazë të zhvilluar gjatë 9 javëve radhazi pa ndërprerje, duke e organizuar procesin me nga 8 orë trajnim në ditë.

<i>Nr</i>	T E M A T
1	Qasja audituese bazuar në risk
2.	Prokurimi Publik dhe Auditimi i Partënitetit Publik Privat.
3.	Auditimi i Asistencës së para antarësimit në BE (IPA).
4.	Auditimi i Njësive të Vetëqeverisjes Vendore.
5.	Auditimi i Brendshëm në sistemin e shëndetit publik.
6.	Auditimi me bazë sistemi (ABS/System Based Audit).
7.	Auditimi i brendshëm në qeverisje.
8.	Auditimi i Shoqërive Aksionere Publike.

Trajnimi i vijueshëm profesional 2022 ka pasur dinamikat e tij të zhvillimit, lidhur me pjesëmarrjen, ku përmendim faktin se në të gjitha rastet kur janë dokumentuar punësimet rishtas të audituesve, këta të fundit janë bërë pjesë e procesit, duke ju mundësuar përditësimin e njohurive lidhur me zbatueshmërinë e standardeve ndërkombëtare të auditimit dhe njohjen me praktikat më të mira.

Nga DHAB ishte parashikuar që në trajnim të ishin pjesëmarrës rreth **320** auditues të certifikuar e të punësuar në Njësitë e Auditimit të Brendshëm (NJAB), pjesë e sektorit publik. Sipas të dhënave të paraqitura në Regjistrin e Trajnimeve në këtë proces u trajnuan gjithsej **307** auditues të brendshëm në detyrë si dhe **3** auditues të brendshëm të certifikuar, por që nuk e ushtrojnë detyrën e AB në sektorin publik të cilët kanë ndjekur në total gjatë vitit 2022 nga 40 orë trajnimi.

Pra, në përfundim të procesit u trajnuan gjithsej **310** auditues te brendshem.

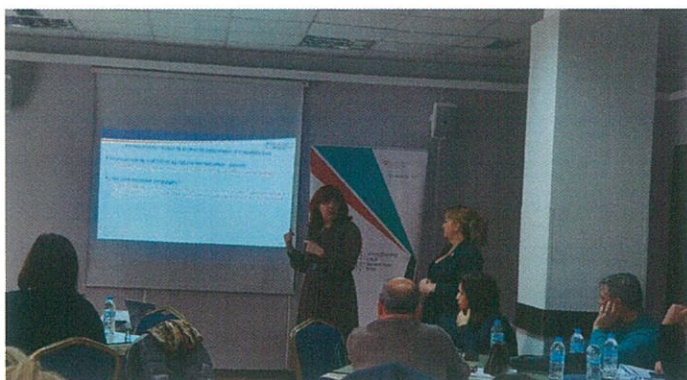

Nga krahasimi i të dhënave për numrin e planifikuar dhe faktik të audituesve pjesëmarrës në trajnim, rezulton një diferencë e cila përfaqëson auditues të brendshëm të cilët kanë ndërprerë marrëdhëniet e punësimit me Njësinë e Auditimit të Brendshëm për shkaqe të ndryshme (dalë në pension, transferuar në një pozicion të ri pune, etj).

Në opinionin e përgjithshëm audituesit e kanë vlerësuar trajnimin të dobishëm për mënyrën sesi është konceptuar në funksion të përditësimin, zhvillimit të njohurive dhe pasurimit të përvojës së tyre për ushtrimin e detyrës (**41.2%** e audituesve që plotësuan formularin e vleresimit të trajnimit).

Kontakti i drejtpërdrejtë me lektorët dhe kolegët i bëri seancat e trajnimit sa më interesante, të larmishme dhe eficientë, duke i shndërruar ato në forma diskutimi të hapura për shkëmbim mendimesh, ide dhe përvojash pune të cilat u konsideruan të dobishme për secilin prej tyre, përfitime të cilat erdhën si rezultat edhe i kohëzgjatjes së procesit në tërësinë e tij me të gjithë komponentët përbërës.

Në përfundim të çdo cikli të trajnimeve , pjesëmarrësit kanë dhënë dhe “ Vlerësimin e performancës së trajnerit si dhe procesit në tërësi.

Analizimi dhe përpunimi i të dhënave nga formularët e vlerësimit plotësuar nga audituesit e brendshëm pjesëmarrës në trajnim, kanë përcaktuar treguesin e vlerësimit të përgjithshëm të trajnimit në nivelin e **mirë**.

Tema të cilat janë vlerësuar se kanë përmbushur në një masë të konsiderueshme pritshmërinë e audituesve pjesëmarrës në këtë trajnim janë:

- Qasja audituese bazuar në risk
- Prokurimi Publik dhe Auditimi i Partnitetit Publik Privat.
- Auditimi i Shoqërive Aksionere Publike

Vlerësimi i përgjithshëm i temave të prezantuara në të gjitha fazat e trajnimit është paraqitur më poshtë:

Nr	T E M A T	Vlerësim i përgjithshëm		
		Shumë mirë (%)	Mirë (%)	Mjaftueshëm (%)
1	Qasja audituese bazuar në risk.	75	23	2

2.	Prokurimi Publik dhe Auditimi i Partënitetit Publik Privat.	74.6	22.2	3.1
3.	Auditimi i Asistencës së para antarësimit në BE (IPA).	68.7	26.5	4.6
4.	Auditimi i Njësive të Vetëqeverisjes Vendore.	64	32	4
5.	Auditimi i Brendshëm në sistemin e shëndetit publik.	66.1	29.8	4
6.	Auditimi me bazë sistemi (ABS/System Based Audit).	60.3	32.5	7.1
7.	Auditimi i brendshëm në qeverisje.	54.3	31.4	14.1
8.	Auditimi i Shoqërive Aksionere Publike.	76.3	21.2	2.3

Në disa anketa të plotësuara nga pjesëmarrësit në Trajnimin e Vijueshem Profesional, për vitin 2022, u evidentuan edhe komente të cilat shprehnin dobësitë në trajtimin e temave të caktuara, të cilat konsistonin në zhvillimin e temave të trajnimit nga ana e trajnereve me shumë shembuj konkretë (raste studimore) nga paraktika e punës së përditshme të auditimit, si dhe në ndonjë rast kanë shprehur papajtueshmëri me mënyrën didaktike të dhënies së temës nga trajnerë të veçantë.

III. OBJEKTIVAT E ZHVILLIMIT PROFESIONAL

1230 – Zhvillimi profesional i vazhduar

Audituesit e brendshëm duhet të thellojnë njohuritë, aftësitë dhe kompetenca të tjera përmes zhvillimit të vazhduar profesional.

Ligji nr.114, datë 2 2.10.2015 “Per auditimin e brendshem ne sektorin publik”, neni 20 “Trajnimi i vijueshem profesional i audituesve te brendshem”, si dhe Manuali i Auditimit te Brendshëm përcaktojnë se: “Te gjithë audituesit e certifikuar ne detyre, te percaktuar ne shkronjat “b” dhe “c”, të pikes 2, te nenit 11, te ligjit për auditimin e brendshem, i nënshtrohen trajnimit te vijueshem profesional, të pakten 80 ore ne dy vjet”.

Qëllimi i Programit konsiston në zhvillimin e vazhdueshëm të kompetencave profesionale të audituesve të brendshëm, si dhe integritit të këtyre kompetencave në punën audituese për të bërë të mundur të mësuarit në nivel institucional.

Programi i zhvillimit profesional synon të ndërtojë kapacitetet e nevojshme audituese për të qenë aktore efektive dhe që t'i përgjigjen me sukses sfidave aktuale dhe të reja. Ruajtja e kompetencës profesionale, kur audituesve iu duhet të përballen me sfida të mëdha, nxjerr si kërkesë të domosdoshme që vetë audituesit të krijojnë dhe mbajnë një model të "krijimit të kulturës së të mësuarit". Trajnimi dhe zhvillimi i audituesve duhet të sigurojnë një bazë të njohurive, aftësive dhe vlerave profesionale, e cila u mundëson atyre të zhvillohen profesionalisht në vijimësi dhe t'iu përshtaten ndryshimeve gjatë gjithë jetës së tyre profesionale.

Qëllimi, objektivat dhe aktivitetet e parashikuara në këtë Program të Trajnimit të Vijueshëm Profesional, reflektojnë në mënyrë korrekte kërkesat për implementim të Standardeve:

- ✓ 1200 — Aftësia dhe Kujdesi i Duhur Profesional
- ✓ 1210 — Aftësia
- ✓ 1220 — Kujdesi i duhur profesional,

Për te arritur këtë, DH/AB do të sigurojë që i gjithë stafi auditues, subjekt i kërkesave ligjore dhe standardeve profesionale, të fitojë aftësi dhe kapacitete profesionale për t'iu përgjigjur kërkesave të këtij ambienti që ndryshon vazhdimisht.

Duke përshtatur të mësuarit, zhvillimin profesional me kërkesat në rritje e në ndryshim të profesionit, Programi i Trajnimit të Vijueshëm synon të sigurojë që audituesit e brendshëm përmes përvojës, të zhvillohen profesionalisht në vijimësi, të përdorin teknikat sistematike të përditësuara të zgjidhjes së problemeve dhe të transferojnë njohuritë në mënyrë të shpejte dhe efektive tek njeri-tjetri.

Nëpërmjet këtij programi trajnimi synohet të arrihet forcimi i rolit të auditimit të brendshëm, për të ofruar një shërbim sa më cilësor dhe eficient në njësinë publike ku ai funksionon, qëllim i cili do të përmbushet edhe me përditësimin e vazhdueshëm të njohurive të audituesve të brendshëm në këtë fushë.

Respektimi dhe zbatimi i standardeve ndërkombëtare të auditimit të brendshëm të pranuar dhe praktikave më të mira konsiderohen prioritet i rëndësishëm i veprimtarisë audituese dhe sfide e vazhdueshme e cila rrjedh edhe nga zbatimi i rekomandimeve për zhvillimin e kapaciteteve audituese në sektorin publik të adresuara nga organizma ndërkombëtarë.

Në përputhje me sa më sipër, DH/AB ka përcaktuar objektivat e zhvillimit profesional për periudhën të cilat synojnë:

- Sigurimin e trajnimeve për audituesit e brendshëm si një qasje e qëndrueshme, e aftë t'i mundësojë stafit ruajtjen dhe rritjen e vazhdueshme të aftësive, dijeve dhe zhvillimin profesional të audituesve.
- Inkurajimin e shkëmbimit të njohurive dhe eksperiencës, në mënyrë që audituesit të kenë akses në praktikën më të mirë të fushës së auditimit në sektorin publik dhe zbatimit të tyre në praktikë.
- Rritje e kontributit në mirëadministrimin dhe efektivitetin e menaxhimit të financave publike duke sjellë shembuj të profesionalizmit, integritetit dhe etikës.

Realizimi i këtij programi trajnimi do të mbështesë objektivat e auditimit të brendshëm që përfshinë:

- ✓ Rritja e cilësisë së performancës së veprimtarisë audituese në funksion të plotësisë të objektivave të përcaktuara për menaxhimin e riskut dhe efektivitetin e kontrolleve të brendshme të vendosura në njësinë publike;
- ✓ Forcimi i rolit të drejtuesit të njësisë së auditimit gjatë kryerjes së çdo angazhimi auditimi për respektimin e kërkesave të standardeve ndërkombëtare të auditimit të brendshëm të pranuar përfshirë planifikimin dhe raportimin vjetor si dhe sigurimin e cilësisë;
- ✓ Forcimi i rolit të auditimit të brendshëm në identifikimin dhe vlerësimin e riskut të mashtrimit dhe korrupsionit dhe vlerësimin e kontrolleve të lidhura.
- ✓ Pajisjen e audituesve të brendshëm me njohuri dhe aftësi të reja lidhur me qasjen e auditimit, me qëllim aftësimin e tyre për të ofruar cilësi dhe vlerë në auditimet e tyre.
- ✓ Rritja e efektivitetit të auditimeve nëpërmjet ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të auditimit
- ✓ Njohja e audituesve të brendshëm të njësive publike përfitues të projekteve të financuara nga programet e Bashkimit Evropian (BE), me zhvillimet e reja për të siguruar një opinion sa më cilësor për efektivitetin e menaxhimit të këtyre fondeve duke vlerësuar zbatimin e ligjshmërisë dhe evidencën e përdorimit të tyre në përputhje me rregulloret dhe direktivat e BE.

IV. ANALIZA E NEVOJAVE PER TRAJNIM

Ne përgatitjen e Programit të Trajnimit të Vijueshëm Profesional të audituesve të brendshëm janë konsideruar:

- a. **Identifikimi** i nevojave:
 - i. Kush ka nevoje të trajnohet; dhe
 - ii. Çfarë trajnimesh janë të nevojshme.
- b. **Vendosja e prioriteteve** për plotësimin e nevojave të identifikuar.
- c. **Monitorimi dhe vlerësimi** i zbatimit të Programit dhe vlerësimi i performances së trajnimit.

Drejtoria e Harmonizimit për Auditimin e Brendshëm duke e vlerësuar aftësimin profesional të stafit drejtues dhe auditues si faktor të rëndësishëm në ngritjen e nivelit të shërbimit të auditimit në institucionet publike në program i ka kushtuar hapësirë të veçantë përmbushjes së nevojave për trajnim të identifikuar nga vete njësitë e auditimit të brendshëm.

Identifikimi i këtyre kërkesave për trajnim është bërë nëpërmjet shqyrtimit të:

- a) tematikave të sugjeruara në formatin standard të planit vjetor të konsoliduar, në të cilin përcaktohen tematikat e kërkuara nga çdo njësi e auditimit të brendshëm;
- b) tematikave të sugjeruara në formularin e vlerësimit plotësuar nga të gjithë audituesit e brendshëm gjatë trajnimit të vijueshëm profesional 2022;
- c) vlerësimeve të jashtme për veprimtarinë audituese të kryera nga DH/AB gjatë vitit 2021;
- d) rekomandimeve të adresuara nga organizma ndërkombëtare për zhvillimin e kapaciteteve audituese në sektorin publik;
- e) propozimeve konkrete në ëorkshop-et e organizuar për fushat në të cilat është e domosdoshme të përditësohen e plotësohen njohuritë.

Tematika e Trajnimit

Në përfundim të procesit të identifikimit dhe analizës së nevojave për trajnim të audituesve të brendshëm në detyrë në Njësitë e Auditimit të Brendshëm në sektorin publik, temat që kërkojnë vëmendje dhe për t'u vendosur në prioritet të Programit të Trajnimit të Vijuëshëm Profesional për vitin 2023 do të përfshijnë por nuk do të kufizohen në këto module kryesore :

Nr	TEMA TË IDENTIFIKUARA PËR TRAJNIMIM E VIJUESHËM PROFESIONAL TË AUDITUESVE TË BRENDSHËM NË SEKTORIN PUBLIK PËR VITIN 2023
1.	Auditimi i përshtatshmërisë dhe efektivitetit të sistemeve dhe operacioneve të menaxhimit të brendshëm në strukturat që menaxhojnë fonde IPA dhe fonde të tjera nga BE. Kërkesat thelbësore dhe specifike për auditimin e fondeve IPA.
2.	Dallimet midis shërbimit të sigurdhënies dhe këshillimit. Shërbimi i këshillimit në procesin e menaxhimit të riskut, qeverisjes dhe kontrollit, si faktor në plotësimin e objektivave dhe detyrave funksionale në organizate.
3.	Cilat janë metodat, teknikat dhe hapat konkrete që përdoren në praktikë për identifikimin, vlerësimin, monitorimin, raportimin dhe menaxhimin e risqeve ?
4.	Auditim i Performancës; Planifikimi dhe metodologjia e përdorur për auditimin e performancës. Indikatorët në matjen e performancës së subjektit. Si realizohet një auditim performance (raste praktike), duke përfshirë realizimin e anketave apo dhe të pyetësorve.
5.	Risku i mashtrimit dhe roli i auditimit të brendshëm, në zbatimin e procedurave të raportimit të rasteve apo veprimeve korruptive tek Drejtoria e Inspektimit Financiar Publik.
6.	Sigurimi i cilësisë së punës së auditimit të brendshëm. Vlerësimi i brendshëm i cilësisë. Zhvillimi dhe mirëmbajtja e programit të sigurimit të cilësisë. Hartimi i listës së kontrolleve të kritereve të vlerësimit.

8. Vlerësimi dhe trajtimi i risqeve të sigurisë së informacionit. Komunikimi dhe menaxhimi i operacioneve, njohja e incidenteve në sigurinë e informacionit. Trajnim mbi procedurat e auditimit të IT prane njësive të audituara në lidhje me zhvillimin e sistemeve IT dhe data centerin e kompanisë.
9. Planifikimi strategjik dhe vjetor mbi bazë risku i veprimtarisë së NJAB, identifikimi i sistemeve dhe fushave të llogarisë. Raportimi i punës audituese Veçoritë në planifikimin dhe realizimin e auditimit mbi sistemin e detyrimeve të prapambetura të krijuara rishtazi. Roli i auditimit të brendshëm në parandalimin e detyrimeve të prapambetura.
10. Praktikrat më të mira të zhvillimit të procedurave të prokurimeve publike në mënyrë manuale dhe elektronike. Auditimi i marrëveshjeve me një apo me shumë palë të treta, kontratave dhe shpenzimeve me natyrë sekrete. Njohuri për auditimin e menaxhimit të investimeve publike dhe donacioneve të brendshme dhe të huaja.
11. Auditimi i shoqërive aksionere dhe atyre tregëtare me kapital shtetëror, identifikimi dhe menaxhimi i riskut në shoqëritë tregëtare. Raste praktike të një auditimi nga sistemi i shitjes së mallrave me ankand nga shoqëritë aksionere publike.
12. Drejtimi i auditimit në lidhje me komponentete e menaxhimit financiar dhe kontrollit, me qëllim matjen e efikasitetit dhe efektivitetit të realizimit të objektivave, aktiviteteve dhe produkteve.
13. Auditimi i menaxhimit të shpenzimeve në njësitë e qeverisjes vendore, administrimin e aseteve, procedurat e dhënies me qera dhe vlerësimin e aseteve në institucionet e qeverisjes vendore. Konkretizuar me raste praktike.

14.	Trajtim praktik për hartimin dhe kontrollin e dokumentimit të një sistemi, përzgjedhja e një kampionit për tu audituar të një fushe auditimi. Auditimi i të ardhurave në Njësitë e Qeverisjes Vendore.
15.	Cilat janë etapat që ndiqen për programimin buxhetor afatmesëm, përgjegjësit e aktorëve në menaxhimin e sistemit buxhetor?
16.	Çfarë masash duhet të merren nga NJAB mbi rekomandimet e pazbatuara nga subjektet e audituara, cilat janë kriteret e duhura për rivendosjen e tyre përsëri në auditimin e radhës.
17.	Propozime për mos zbatim, shkaqet dhe pasojat. Raportimi dhe ndjekja e rekomandimeve.
18.	Procesi i raportimit. Llojet dhe përgatitja e raporteve të auditimit.
19	Qasja e auditimit mbi bazë sistemi, të bazuar në risk.
20..	Sinjalizimi, mbrojtja e sinjalizuesve dhe mekanizmi i funksionimit të tij. Avancimi i kuadrit ligjor të integruar me atë të vendeve të BE-së.

Prezantimi i temave të parashikuara ne program do te kryhet nga trajnerët e miratuar nga Komisioni i Kualifikimit të audituesve te brendshëm, te cilët sipas kriterëve të përzgjedhjes zotërojnë njohuritë dhe eksperiencën qe do t'i ndihmoje ne sqarimin e rasteve, situatave apo pyetjeve konkrete qe do të drejtojnë pjesëmarrësit në trajnim.

Individët mësojnë me shume kur ata përfshihen ne mënyre aktive ne procesin e trajnimit. Zhvillimi i kapaciteteve individuale dhe ne rritjen e kapaciteteve te vete institucioneve, cka do te thotë dhe zhvillim ne tërësi për shoqërinë.

Për këtë qellim gjate planifikimit te trajnimit çështjet kryesore qe janë mbajtur ne konsideratë janë si me poshtë:

- a) Të punohet ne mënyrë të vazhdueshme për te përshtatur kërkesat e individëve me objektivat e zhvillimit te institucionit po ashtu dhe qeverisjes ne përgjithësi.
- b) Vendorsja e objektiveve te qarta te trajnimit. Kjo ndihmon pjesëmarrësit të

kuptojnë pritshmëritë e tyre not drejtim të njohjes, përcaktimit të metodave dhe mjeteve të trajnimit. Për më tepër, kjo do të ndikojë në vlerësimin e performancës së trajnerëve dhe vete procesit të trajnimit.

- c) Siguria që çdo trajnim ka në qendër eksperiencën dhe njohuritë e pjesëmarrësve. Trajnimet duhet të projektohen të tilla që të maksimizojnë ndërveprimin midis teorisë dhe praktikës, po ashtu dhe midis vetë pjesëmarrësve.
- d) Përfshirjen e feedback-ut të pjesëmarrësve gjatë gjithë procesit: para, gjatë dhe pas trajnimit.

V. METODOLOGJIA E TRAJNIMIT

Trajnimi formulohet dhe organizohet duke u mbështetur në praktikën më të mirë të trajnimit dhe mësimdhënies. Njerëzit janë të ndryshëm, ata mësojnë, marrin informacion dhe komunikojnë në mënyra të ndryshme. Mbi këtë bazë, Programi i Trajnimit përcakton si shumë të rëndësishme metodologjinë e trajnimit.

Ekziston një kuadër i gjërë i metodologjive të trajnimit në thelbin e të cilave qëndron parimi i dhënies forme të trajnimit sipas nevojave dhe mundësive aktuale, duke filluar që nga aplikimi i rasteve studimore apo ndarja e roleve të cilat u mundësojnë pjesëmarrësve të aplikojnë njohuritë dhe aftësitë e fituara gjatë trajnimit në praktikën e tyre të punës.

Përgjithësisht metodologjia e trajnimit i referohet qasjes së 4 Pyetjeve (4 E), duke ndjekur një rend të paracaktuar të zhvillimit të trajnimit:

- a. **Pse** — që përcakton arsyen e kryerjes së trajnimit duke nxitur ndërveprimin, motivimin për pjesëmarrje;
- b. **Cfare** — duke dhënë informacion dhe që i referohet mësimdhënies;
- c. **Si** — duke i treguar dhe pyetur se si funksionon një praktikë, në këtë mënyrë pjesëmarrësit kthehen në aktivistë;
- d. **Cfare nëse** — duke i mundësuar pjesëmarrësve të vlerësojnë, pra arrijnë në konkluzione dhe njëkohësisht të mendojnë në nivel të së ardhmes.

Duke synuar rritjen e efektivitetit të trajnimeve dhe qasjen e trajnimit të orientuar drejt rezultateve, praktikën kanë treguar se trajnimet me prezantime gradualisht duhet të shoqërohen me teknika të tjera të cilat e bëjnë trajnimin më interaktiv dhe çdo pjesëmarrës të ndjehet pale e barabartë. Gjithashtu, metodat interaktive sigurojnë shkallë më të lartë kontributi të secilit individ dhe informacion të dobishëm për mënyrën e organizimit në të ardhmen.

Programi i trajnimit do të zhvillohet i fokusuar në format e paraqitura më poshtë:

a) Nxitja e pjesëmarrjes aktive.

Prezantimi i temave nëpërmjet transmetimit të njohurive nga trajneri tek audituesit e brendshëm, si dhe zhvillimi i bashkëbisedimit aktiv bazuar në pyetje të cilat nxitin diskutim, vlerësohet si mënyre efektive për përvetësimin e njohurive të ofruara gjatë fazave të trajnimit.

b) Rastet Studimore.

Zhvillimi i rasteve studimore për temat që do të trajtohen në zbatim të këtij programi vlerësohet si domosdoshmëri për të motivuar audituesit që të jenë pjesëmarrës aktive dhe të shprehin opinionin e tyre apo të japin zgjidhje për situatat konkrete dhe hipotetike të prezantuara.

c) Materialet e përgatitura për t'u prezantuar në trajnim.

Përzgjedhja e kujdesshme e informacionit, si dhe hartimi i prezantimeve të përshtatshme për trajnim vlerësohet si faktor i rëndësishëm në suksesin e trajnimit. Informacioni i prezantuar do të jetë platisim i njohurive që ju shërbejnë audituesve pjesëmarrës jo vetëm gjatë trajnimit, por edhe në rastet kur është domosdoshmëri aplikimi i këtyre njohurive në praktikë.

Trajnimi i konceptuar të kryhet duke aplikuar punën në grup për trajtimin e rasteve studimore të hartuara nga trajnerët lektorë i jep hapësirë të gjere diskutimit të problematikave të rëndësishme të prezantuara nga vete audituesit pjesëmarrës, duke bërë të mundur shkëmbimin e eksperiencave ndërmjet kolegësh dhe ofruar zgjidhje të larmishme të situatave specifike.

Megjithatë , në kushtet e hartimit të këtij Programi, përdorimi i metodave të trajnimit do të marrë në konsideratë kufizimet e organizimit të trajnimit në përputhje me kuadrin ligjor e rregullator për këtë qëllim.

Në kushtet e ofrimit të trajnimeve në distancë , përdorimi i rasteve studimore dhe puna në grup është e limituar, sikurse dhe diskutimet dhe pjesëmarrja interaktive. Infrastruktura mundëson këtë deri në një masë të caktuar.

VI. CIKLI DHE DREJTUESIT E TRAJNIMIT

Programi i Trajnimit përfshin periudhën vjetore 2021, gjate të cilës parashikohet të mbulohen me trajnime të gjitha kërkesat e nevojat e përcaktuara në procesin e Analizës së Nevojave për Trajnim.

Cikli i trajnimit synon të sigurojë, të ofrojë trajnime të përshtatshme, në kohë dhe me cilësi të lartë nga eksperte të fushës së auditimit. Ai përfshin një model të qëndrueshëm për të kuptuar dhe vlerësuar nevojat për trajnim dhe për të hartuar dhe ofruar mbi këtë bazë, trajnime që përfshijnë metoda të përparuara, praktike dhe të përshtatshme për audituesit e brendshëm.

Organizimi dhe formatimi i trajnimeve janë konceptuar që t'i japin mundësinë çdo audituesi të brendshëm të marrë pjesë në jo më pak se **40 ore trajnimi gjatë vitit**.

Synimi për të siguruar cilësi të lartë në trajnim ka shtuar përpjekjet për të përfshirë trajnues/lektorë me profil të lartë profesional dhe integritet në fushën akademike dhe profesionale.

Komisioni i Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm në bashkëpunim me Drejtorinë e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm në përshtatje me temat e miratuara në Programin e trajnimit do të përzgjedhë trajnerët që do të prezantojnë informacionin në çdo fazë trajnimi.

Trajnerët lektore që përzgjidhen duhet të plotësojnë kriteret e përcaktuara në nenin 13, të Rregullores për trajnimin e vijueshëm profesional të audituesve të brendshëm në sektorin publik, miratuar me Urdhër nr.3, datë 8.01.2016 të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, po kështu dhe materialet e trajnimit do të marrin miratimin e Komisionit

përpara fillimit të procesit.

Nëpërmjet shembujve praktik apo rasteve studimore trajnerët do të duhet të nxitin pjesëmarrjen aktive në bashkebisedim dhe ndërveprimin e audituesve të brendshëm për arritjen e objektivave të vendosura për secilin modul.

Grupet e synuara

Trajnimi i vijueshëm profesional i audituesve të brendshëm në detyrë në sektorin publik (te rinj apo me eksperience), i përcaktuar si detyrim ligjor ka për qëllim përditësimin e njohurive për ndryshimet në kuadrin rregullator dhe njohjen me risitë në fushën e auditimit të brendshëm.

Në trajnim planifikohet të jenë pjesëmarrës rreth 350 auditues të brendshëm në detyrë, (bazuar në të dhënat e analizuar në planin vjetor të konsoliduar të auditimit të brendshëm për vitin 2021).

Programi i trajnimit është parashikuar të zhvillohet në 40 orë trajnimi, për secilin auditues të brendshëm të certifikuar në detyrë, sipas grupeve të përcaktuara në kalendarin e shpërndarjes së pjesëmarrësve në trajnim pjesë integrale e këtij programi.

Modulet e trajnimit përmbajnë tema të konceptuara në përshtatje me:

- a) Pozicionin e punës në njësinë e auditimit (drejtues, auditues i brendshëm);
- b) Eksperiencën që zotërojnë në fushën e auditimit të brendshëm, pavarësisht sezonit në të cilin janë pajisur me titullin “Auditues i brendshëm në sektorin publik”.

VII. VLERESIMI I PERFORMANCES SE PROCESIT TE TRAJNIMIT

Në përfundim të çdo trajnimit, feedback-u/informacioni nga pjesëmarrësi do të sigurohet

nëpërmjet një “Formulari të Vlerësimit të Trajnimit”, i cili do të shërbejë si bazë për rishikimin e Programit të Trajnimit dhe ofrimin e trajnimeve sa më të përshtatshme dhe të cilësisë së lartë për stafin si në formë ashtu dhe në përmbajtje.

Vlerësimi i performances së Trajnimit do të përfshijë: vlerësimin e performances dhe nivelit të trajnuesit/vektorit, metodat dhe format e trajnimit, përmbajtja dhe përshtatshmëria e tematikave të përzgjedhura, lehtësirat dhe mjaftueshmëria e materialeve të trajnimit etj.

Qëllimi i vlerësimeve lidhet me “vlerën e shtuar” në trajnim e përcaktohet si rritja që stafi i trajnuar arrin (njohuritë, aftësitë dhe cilësi të tjera), si rezultat i trajnimit të tyre në nivele më të larta. Vlera e shtuar i referohet çfarë vlere akumulon audituesi si rezultat i trajnimit brenda një periudhe kohe të caktuar. Me mbarimin e trajnimit, audituesit pjesëmarrës pajisen me “Vërtetim për pjesëmarrje” nga Drejtoria e Harmonizimit për Auditimin e Brendshëm, si dhe evidentohen në regjistrin përkatës të audituesve të brendshëm.

VIII. MONITORIMI

Monitorimi i implementimit të Programit të Trajnimit të Vijuëshëm Profesional konsiderohet shumë i rëndësishëm për procesin e zhvillimit profesional të audituesve të brendshëm, pasi ofron informacion të vlefshëm dhe në kohe për t'u siguruar se veprimtaritë po kryhen sikurse ishin parashikuar në këtë Program dhe ndihmon që veprimet korrigjuese të ndërmerren në kohe dhe po ecet në drejtim të plotësisë të objektivave.

Drejtoria e Harmonizimit për AB monitoron në mënyrë të vazhdueshme implementimin e Programit të miratuar. Ajo raporton në mënyrë periodike dhe sa here që është e nevojshme dhe kërkohet tek Ministri i Financave dhe Ekonomisë, Komisioni i Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm si dhe strukturat e tjera drejtuese në sektorin publik sipas kërkesave të përcaktuara në kuadrin ligjor dhe mbështetës përkatës.

KOMISIONI I KUALIFIKIMIT TË AUDITUESVE TË BRENDSHËM NË SEKTORIN PUBLIK

Nr. 23766 Prot

Tiranë, më 27-12 2022

V E N D I M

Nr. 11, Datë 23.12.2022

Në zbatim të nenit 44 pika 2 shkronja "b" të ligjit nr. 44/2015 "Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë", ligjit nr.114/2015, datë 22.10.2015, "Për auditimin e brendshëm në sektorin publik", Urdhërit nr.37, datë 16.03.2020 "Për miratimin e rregullores për procedurat e certifikimit të audituesve të brendshëm në sektorin publik", si dhe Urdhërit nr 191, datë 19.07.2022, "Për fillimin e procesit të certifikimit të audituesve të brendshëm në sektorin publik për sezonin 2022-2023" të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Komisioni i Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm në sektorin publik në mbledhjen e tij të radhës sipas rendit të ditës së njoftuar paraprakisht:

V E N D O S I:

1. Miratimin në parim të Programit të trajnimit të auditues të brendshëm në sektorin publik për vitin 2023. (sipas materialit bashkëlidhur).

Takimi i ardhshëm do të zhvillohet sipas rendit të ditës të përcaktuar në kalendarin e veprimtarisë së Komisionit të Kualifikimit të Audituesve të Brendshëm.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Albana Gjinopulli Kryetar

Denis Demiri Zëvendëskryetar

Rudina Qurku Anëtarë

Luljeta Nano Anëtarë

Ina Memisha Anëtarë

Sekretare KKAB: Irena Dervishi

